

Eskişehir Turizm Özel İhtisas Komisyonu Toplantısı Raporu

10.04. 2013
Anadolu Üniversitesi

Bu raporun içeriği Özel İhtisas Komisyonu toplantılarında belirtilen görüş ve düşünceler ile oluşturulmuş olup Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Eskişehir Turizm Özel İhtisas Komisyonu Toplantı Raporu

Bursa Eskişehir Bilecik illerini kapsayan TR41 Bölgesi için 2014-2023 Dönemini kapsayan Bölge Planı Çalışmaları kapsamında iller özelinde ve sektörel bazda ihtisas komisyonları oluşturulması planlanmıştır. Kalkınma Bakanlığı tarafından Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na verilen yetki ile başlatılan bölge planı çalışmaları ile birlikte, bütün bölge illerinde Sanayi; Turizm; Tarım, Tarıma Dayalı Sanayi ve Ormancılık; Çevre, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sosyal Yapı, Mekânsal Gelişme ve Erişilebilirlik alanlarında 6 ihtisas komisyonu oluşturulmuştur. İlgili alanlarda illerin ve bölgelerin 2023 vizyonu ele alınırken, ortaya konulan sorunların, oluşturulan strateji ve hedeflerin tüm bölgenin ortak ürünü olması amacıyla bölge paydaşlarının bu toplantılara en üst düzeyde katılım sağlaması hedeflenmiştir.

Metodoloji

Katılımcı bir Bölge Planı oluşturulması sürecinde son derece önemli bir görev üstleneceği düşünülen özel ihtisas komisyonları toplantıları temel olarak 3 oturum üzerinden gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda, Ajans personeli tarafından bölge planı süreci ile ilgili katılımcılara bilgiler verilmiş; toplantıların amaç ve yöntemi hakkında açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra ilgili sektör kapsamında, dünya genelinde, ülke bazında, bölgesel ve il ölçeğinde yaşanan gelişmelerden bahsedilmiş, yine ajans personeli tarafından bölge planına altlık oluşturması için hazırlanmış olan sektörel mevcut durum analizlerinin kısa sunumları yapılmıştır. Sunumların akabinde, katılımcılardan il ve bölge genelindeki yaşanan ve önümüzdeki 10 yıllık süreçte yaşanması beklenen temel gelişme ve eğilimleri ortaya koymaları istenmiştir.

İlk oturumda ortaya konulan temel gelişme ve eğilimler ajans personeli tarafından sınıflandırılmış ve bir sonraki oturumda bu temel gelişme ve eğilimler "Güçlü-Zayıf-Fırsat-Tehdit" analizlerinde kullanılmıştır. Bir önceki oturumda yapılan sınıflandırma, bu oturumda ele alınan konuların daha odaklı ve stratejik olmasına ön ayak olduğu söylenebilir. "World Cafe" metodunun kullanıldığı GZFT analizlerinde, katılımcılar iki gruba ayrılmış olup, ilk aşamada birinci grubun ilin "Güçlü olduğu ve Fırsatlarının bulunduğu" alanları ortaya konması istenmiştir. Paralel olarak diğer grubun da ilin "Zayıf olduğu ve mevcut olan Tehditler" kapsamında fikirlerini beyan etmesi beklenmiştir. Daha sonra bu iki grup yer değiştirerek aynı konuları bu sefer de farklı grupların çalışması istenmiştir. Ajans personeli, bir önceki grupta ortaya konulan hususlar hakkında yeni gruba bilgi vermiş ve yeni gruptan gelecek yeni fikirleri sunmaları istenmiştir. Bu şekilde bütün komisyon katılımcılarının her iki konu üzerinde görüşlerinin alındığı bir sistem oluşturulmuştur.

Toplantıların son oturumunda da, yine temel eğilim ve gelişmeler bağlamında güçlü-zayıf-fırsat ve tehditlerin de göz önüne alınarak gruplandırılan farklı iki kategori kapsamında, sektörel bazda önceliklerin, strateji ve hedeflerin belirlenmesi oluşturulmuştur. Toplantı katılımcılarından bu aşamada en az üç öncelik ve her ön altında en az iki strateji ortaya konması istenmiştir. Bu öncelikler ve stratejilerin -mümkün olduğunca- önceliklerin ve uygulama esaslarında önem arz eden hususların belirtilmesi istenmiş, stratejilerin gerçekleştirilmesi için var olan riskler ve gerekli olan şartların ortaya konulması ve yine ilgili konulara yönelik başarı göstergeleri, kurumsal-yasal ve mali çerçevenin katılımcılar tarafından çizilmesi istenmiştir. Bu oturumda da yine "World Cafe" metodu uygulanmış olup, ortaya konulan iki farklı kategoride oluşturulan iki grubun temel amaç ve hedefleri belirlemesi

istenmiştir. Daha sonra da grupların yer değiştirerek diğer konu hakkında görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Ajans personeli, yine bir önceki grup tarafından ortaya konulan temel amaç ve hedeflerin yeni gelen gruba sunumunu gerçekleştirmiş ve yeni gruptan gelen önerileri de eklenmiştir. Tam gün boyunca süren bu komisyon toplantıları sonucunda ilgili sektörlerle yönelik geniş kapsamlı bilgiler elde edilmiş olup, sektörlerle yönelik temel eğilimler, GZFT analizleri, temel amaç ve hedefler dışında bölge planının mevcut durum analizlerinde kullanılmak üzere önemli bilgi ve eğilimler de elde edilmiştir.

Toplantı Oturumları

1.Oturum: TEMEL EĞİLİMLER

Temel eğilimlerin tartışıldığı 1. oturum, beyin fırtınası yöntemi ile icra edilmiş, toplantı başında ajans çalışanları tarafından yapılan sunumlarda bölge planı süreci, Eskişehir turizminin mevcut durumunun analizi, toplantılardan beklenen çıktılar ve oturumların yöntemi ortaya konularak toplantılardan azami çıktı elde edilmesi hedeflenmiştir.

- Turizm verilerine yansıyan yurtdışından gelen ziyaretçilerin çoğunun konferans ve iş için gelenler olması, turistik amaçlı gelenlerin çok az olması
- Eskişehir Havaalanı'na yurtdışından gelen Türkiye kökenli ziyaretçilerin yarattığı gelirden Eskişehir'in çevre illere göre daha düşük pay alması
- Eskişehir turizminin ağırlıklı olarak günübirlik ziyaretlere dayalı olması
- Turistleri konaklamaya teşvik etmeye dönük tanıtım ve yatırım yapılması ihtiyacı
- İl esnafının turizm konusunda yeterli kapasiteye ve bilince sahip olmaması, saha araştırmaları ve anket çalışmalarına işletmelerin katılmada isteksiz davranmalarının yarattığı zorluklar
- Doğa, inanç, jeotermal turizm potansiyeline yönelik envanter çalışması yapılması ve envanteri yapılmış, Yunus Emre, Nasreddin Hoca gibi bilinen değerlerin tanıtımı için daha fazla çaba sarfedilmesi gerektiğinin anlaşılması
- Eskişehir'in Ekonomi Bakanlığı Yeni Teşvik Sistemi'nde 1. bölgede yer alması nedeniyle yatırımcılar için cazibesinin düşük olması
- Bademli mevkiinde yapılmakta olan beş yıldızlı termal otelin bölgeye canlılık getirecek olması
- Kızılınlar termal bölgesi için Tepebaşı ve Odunpazarı belediyelerinin proje geliştirmeleri ve bölgeye önem vermeleri ancak Kızılınlar Bölgesi'nin konumu dolayısıyla turizm gelişiminin sınırlı olması
- Tanıtım ve kurumlar arası işbirliğinin yeterli düzeyde olmamasına rağmen ileride önem arzedecek konulardan olması ve profesyonel tanıtıma olan ihtiyacın gün geçtikçe artması
- Eskişehir'in yükseköğrenim kenti olması ve Ankara'ya yakınlığı nedeniyle kongre turizmi potansiyeline sahip olması
- Termal turizmle beraber şehrin rekreasyon alanlarına ilgi artacak olması
- Eskişehir'in geniş bir kültürel çeşitliliğe sahip olması ve bu kültürün ilçelerden gelen göçlerle zenginleşiyor olması.
- Genel olarak Eskişehir gibi iç bölgelerde kalan şehirlerin deniz kıyısındaki bölgelere göre turizm konusunda sahip oldukları kısıtlar

2. Oturum: GZFT Analizi

Katılımcılar tarafından beyin fırtınası yöntemiyle gerçekleştirilen temel eğilim toplantısında ortaya konan eğilimler ajans personeli tarafından konu, altsektör vb. kriterlere göre sınıflandırılmış ve katılımcılar da tecrübeleri, temsil ettikleri kurumun niteliği vb. kriterlere göre iki gruba ayrılarak her eğilim grubu için mevcut durumu ifade eden il turizminin güçlü ve zayıf yönleri ile gelecekte gerçekleşmesi beklenen tehdit ve fırsatları analiz etmişlerdir. İlk oturumda ortaya konan eğilimler sınıflandırıldığında ortaya çıkan gruplar şöyledir:

1. Termal Turizm
2. Turizm Altyapısı / Konaklama/ Hizmet Kalitesi
3. Tanıtım/ Pazarlama / Marka Kent
4. Frigya
5. Kurumlararası İşbirliği
6. Kültür/ İnanç/ Somut Olmayan Miras
7. Kent Kültürü, Kimliği/ Yerel Değerler
8. Kongre Turizmi

Belirlenen gruplarda ortaya konan güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditler aşağıda yer almaktadır.

1. **Termal Turizm**

A. **Güçlü Yönler**

- i. İlin sahip olduğu zengin termal kaynaklar: Eskişehir'in farklı bölgelerinde (Mahmudiye, Alpu-Uyuzhamam Kaplıcası, Günyüzü- Çardak Kaplıcası, Mihaliççık- Yarıklı Kaplıcası, Kızılınler) çok sayıda doğal ve termal su kaynaklarının olması
- ii. Frigya bölgesinde tarihi Midas hamamının, Sivrihisar'da Karahisar Hamamı ve "güzellik suyu" nun bulunması
- iii. Belediyenin termal turizm doğrultusunda çalışmalar yapması
- iv. İlin lojistik anlamda bir kavşak noktasında bulunması
- v. Kızılınler bölgesi imar planlarının yapılmış olması ve farklı termal alan planlarının bulunması
- vi. İldeki tüm kurumların termal turizm alanında potansiyeli görüp projeler geliştirmesi (Kızılınler Termal Turizm Merkezi Projesi, Sarıcakaya-Sakar Termal Turizm Merkezi, Mihalgazi Sakarılıca termal turizm bölgesi, TR41 Bölgesi Termal Turizm Sektör Araştırması Projesi, Eskişehir Sıcaksular Mevkii Termal Turizmin Geliştirilmesi Projesi)

B. **Fırsatlar**

- i. 2023 Türkiye Turizm Stratejisi'nde Frig Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi'nin yer alması
- ii. Yeni termal otellerin inşa ediliyor olması
- iii. Daha önce termal turizm amacıyla Afyon ve Bursa' ya gitmekte olan ziyaretçilerin bir kısmına Eskişehir'deki yeni termal bölgelerin daha cazip gelecek olması
- iv. Eskişehir'e ulaşım imkânlarının gün geçtikçe artıyor olması

C. **Zayıf Yönler**

- i. Termal turizmle ilgili tanıtım ve bilgilendirme eksikliğinin olması
- ii. Sektördeki kalifiye eleman eksikliği

- iii. Nitelikli tesislerin olmaması, hamam olarak işlev gören tesislerin şehir içinde kalması ve özellikle Frigya' da entegre tesis eksikliği
- iv. Yatırım için yeterli teşvik bulunmaması, ilin teşvik sisteminde 1. bölgede yer alması
- v. Termal turizmde ilgili süreçlerin yavaş işlemesi
- vi. Suyun kalitesi ve mineral zenginliği ile ilgili net ve ortak bir görüşe sahip olunmaması
- vii. Yatırımcının çekilmesi konusunda ilgili yönetimlerin yetersiz kalmaları ve uygun ortam oluşturmamaları, termal turizm için yer seçimi sürecinde fikir almamaları
- viii. Yukarıda belirtilen nedenlerle ilin çevresindeki termal merkezlerle olan rekabet gücünün düşmesi

D. Tehditler

- i. Coğrafi konumun neden olduğu ulaşım güçlüğü ve rakip termal turizm bölgeleri
- ii. Turizm talebi hesaba katılmadan bazı yatırımların yapıyor olması

2. Turizm Altyapısı/Konaklama/Hizmet Kalitesi

A. Güçlü Yönler

- i. Şehir merkezindeki mevcut güçlü turizm altyapısı
- ii. İç turizm açısından ulaşım imkânlarının zenginliği
- iii. Sektör temsilcilerin turizm altyapısının geliştirilmesi için planlamaya önem vermeleri
- iv. Ali Güven Otelcilik Ve Turizm Meslek Lisesi ve Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi ile Osmangazi Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu'nun bulunması
- i. Mevcut otellerin sürekli yenilenmesi
- ii. Sakarya nehrinin ulaşım amaçlı kullanılacak olması

B. Fırsatlar

- iii. Kütahya Zafer Havaalanı'nın açılacak olması
- iv. Eskişehir'in demiryollarının kesişim noktasında olması
- v. İstanbul-Eskişehir hızlı tren seferlerinin başlayacak olması, Eskişehir-Konya hızlı tren seferlerinin başlamış olması
- vi. Fabrikalar bölgesinin koruma amaçlı kentsel tasarım planlarının yapılmasının hedeflenmesi

C. Zayıf Yönler

- i. Kalifiye personel yetersizliği, mevcut personelin turizm konusunda eğitim yetersizliği
- ii. Turizmin çoğunlukla günübirlik olması
- iii. Otel sayısının çok olması nedeniyle fiyatların düşmesi
- iv. Orta gelir grubundaki ziyaretçiler için konaklanacak uygun fiyatlı fazla tesis olmaması
- v. İlçelerde otel ya da restoran işletmeciliği için girişimciliğin olmaması (Örneğin Sivrihisar'da Belediye varolan konaklama tesislerinin işletilmesi için işletmeci bulamıyor)
- vi. Odunpazarı'nda butik otel bulunmaması
- vii. Apart otellerin otelciliğin önünü kesmesi (Konaklama hizmeti için daha az kişi kullanılması gibi nedenlerle maliyet avantajından dolayı sayılarının çok fazla olması)
- viii. Sertifikalı rehber olmaması
- ix. Ulaşım hizmetlerinin yaygınlaşması nedeniyle Eskişehir'de konaklama sayılarının azalması
- x. Sektörde eğitime kapalı ve eğitim almaya direnen işletmecilerin bulunması
- xi. Turist için çekicilik yaratan öğelerin az olması
- xii. Turizm potansiyelini aşan yatak kapasitesi gelişmesinin yeni turizm yatırımları için yarattığı tehdit

- xiii. Eskişehir'in, Avrupa ve Türkiye otel fiyatlarına göre çok düşük konaklama ücretlerine sahip olmasının yarattığı hizmet kalitesi düşüklüğü

D. Tehditler

- i. İstihdam edilecek kalifiye elemanların Antalya ve diğer güney bölgeleri tercih etmesi

3. Tanıtım/ Pazarlama / Marka Kent

A. Güçlü Yönler

- i. Büyük sanayi firmalarının varlığı sayesinde turizm sektöründeki proje ve etkinliklerin sponsor bulmalarının kolay olması
ii. Sektör yöneticilerinin turizm pazarlamasının önemini kavramaları
iii. İlde iki büyük üniversite olması, öğrenci sayısının fazla olması, iletişim ve turizm fakültesinin bulunması
iv. Doğa turizmi, tarih turizmi, kültür turizmi gibi turizm türlerine sahip olması
v. Yerel yönetimlerde farklı siyasi partilerin temsil edilmesinin tanıtımda da çeşitliliği sağlaması
vi. Sivrihisar Balıkdama bölgesinde kuş gözlemciliğine müsait gözlemevi bulunması
vii. Mihalıççık, Han gibi ilçelerin doğa turizmine uygun olması
viii. İnanç turizmi, tarih ve kültür turizmi, doğa turizmi, sağlık turizmi gibi farklı turizm çeşitlerini barındırması

B. Fırsatlar

- i. Türk kültür başkenti seçilmesinin tanıtım açısından yarattığı potansiyel

C. Zayıf Yönler

- i. Tanıtım konusunda profesyonel destek alınmaması
ii. Şehirdeki üniversite öğrencilerinin pazarlamada kullanılamaması
iii. İlin tanıtımının yarattığı maddi faydanın sektörün alt kollarına ve şehre dengeli şekilde yayılmaması
iv. Eskişehir bazlı büyük bir seyahat acentesi olmaması
v. Eskişehir'in bir bütün olarak pazarlanması konusundaki eksiklik
vi. Yurtdışına dönük Frigya ve Frigya Başlığı tanıtımının yetersiz olması
vii. Tanıtım fuarlarında Eskişehir standlarının çok zayıf olması
viii. Turizm alanında çalışanların ve tanıtım yapanların bilgi eksikliğinin olması
ix. Bölge insanının çevresindeki kültürel ve tarihi miras hakkında bilgisinin eksik olması
x. Hedef kitlenin belirlenmemiş olması ve tanıtım stratejisinin halen ürün ve müşteri bazında farklılaştırılmamış olması

4. Frigya

A. Güçlü Yönler

- i. Dünya üzerinde başka hiçbir ülkede kalıntısı olmayan Frigya medeniyetinin merkezinin çevresindeki illerle beraber Eskişehir'de bulunması
ii. Farklı medeniyetlerden miras kalan zengin arkeolojik yapısı
iii. Önemli bir dağ yürüyüşü güzergâhı olarak Frig Yürüyüş Yolu' nun varlığı

B. Fırsatlar

- i. Termal turizmde ortaya çıkacak gelişimin Frig turizmine olumlu etkisi

C. Zayıf Yönler

- i. Bölgedeki tesis eksikliği ve ulaşım imkânlarının kısıtlılığı

- ii. Bölgenin etkin tanıtımının yapılmaması
- iii. Frigya konusunda sadece yerel turizme hitap edilmesi

D. Tehditler

- i. Hizmet arzı ve ziyaretçi talebinin yetersiz olması, tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği
- ii. Frigya Bölgesi'nin birden fazla il içinde yer alması nedeniyle yatırım ve tanıtımda zorlukların yaşanması

5. Kurumlararası İşbirliği

A. Güçlü Yönler

- i. Çevre iller ve Eskişehir'deki kurumlar arasında işbirliğini güçlendiren Frigküm' ün varlığı
- ii. İlde çok sayıda Sivil Toplum Kuruluşu bulunması
- iii. Kültürel miras üzerine yapılan çalışmalar sonucunda çok sayıda kurum arasında ortak proje geliştirme kapasitesinin artmış olması
- iv. Belediyelerin hizmet için rekabet içinde olmaları nedeniyle işbirliğine kültürüne sahip olmaları
- v. Kurumların turizmin maddi getirileri konusunda bilinçli olmaları

B. Zayıf Yönler

- i. Farklı bakış açıları nedeniyle kurumların biraraya gelmesinin zor olması
- ii. Sektörle ilgili kişilerin sektördeki güncel gelişmeler gibi konulara odaklanamamaları
- iii. Tanıtım faaliyetlerinde STK'ların yer almaması
- iv. Turizmle ilgili STK'ların birarada çalıştığı bir organizasyonun eksikliği
- v. Yerel yönetimlerin yetki paylaşımı ve iletişim sorununun altyapı yatırımlarının önünde önemli bir tehdit olması

6. Kültür/ İnanç/ Somut Olmayan Miras

A. Güçlü Yönler

- i. İlde Yunus Emre, Nasreddin Hoca, Seyitgazi gibi kültürel mirasın bulunması
- ii. Pessinus (Ballıhisar) Örenyeri' nin Eskişehir'de bulunması

B. Fırsatlar

- i. İnanç turizminde Frig mitolojisinin yabancılar açısından taşıdığı önem
- ii. Eskişehir'in 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti ilan edilmesinin varolan potansiyeli ortaya çıkarmış olması

C. Zayıf Yönler

- i. Şehrin değerlerinin şehir sakinlerince tam olarak tanınmıyor olması
- ii. Acente ile rehber ilişkisi olmaması, bu nedenle turistlerin konaklamasının sağlanamaması

7. Kent Kültürü/Kimliği/Yerel Değerler

A. Güçlü Yönler

- i. Demiryollarının Eskişehir'de köklü bir geçmişe sahip olması, Eskişehir TCDD müzesi ve Türkiye'de ilk otomobilin Eskişehir'de üretilmiş olması
- ii. İlin taşıdığı Kurtuluş Savaşı mirası
- iii. Eskişehir'de yaşayan farklı grupların yarattığı kültür zenginliği
- iv. İlde ilk bakanlar kurulu toplantısının yapıldığı yalının bulunması
- v. Akbaş köpeği, Kara Akbaba gibi nesli tükenen hayvanlar
- vi. Mahmudiye'de at yarışlarının yapılması ve at çiftliğinin bulunması

B. Zayıf Yönler

- i. Yaşatılmaya çalışılan yerel kültürlerin birçoğuna çok az önem verilmesi
- ii. Yeterli tanıtım yapılmaması
- iii. Seyahat acentelerinin tanıtımda fazla rol almamaları
- iv. Kültürel miras envanterinin olmaması, kent tarihi müzesi gibi

8. Kongre Turizmi

A. Güçlü Yönler

- i. İlde iki büyük üniversite, önemli sayıda akademisyen ve öğrenci bulunması
- ii. Kongreler için uygun nitelikte mekânların bulunması
- iii. Yeni açılacak olan Büyükşehir Belediyesi'ne ait kongre merkezi
- iv. İlde kongre organizasyonlarında tecrübeli profesyonel firmaların olması
- v. Ulaşım kolaylığı ve coğrafi konum
- vi. Fiyatların rakiplere göre uygunluğu

B. Zayıf Yönler

- i. Tesis açısından rakiplerin avantajlı olması
- ii. Yabancı turizmde altyapı eksikliği
- iii. Otellerde yeterli kongre salonu olmaması
- iv. Uluslararası ulaşım yetersizliği
- v. Fuar alanı olmaması (ancak bu konuda çalışma yapılmasının düşünüldüğü ifade ediliyor)

C. Fırsatlar

- i. Yeni inşa edilen otellerin kongre turizmi için de altyapı sağlaması

D. Tehditler

- i. Çevredeki illerde de kongre turizmi imkânlarının olması

3. Oturum: Öncelikler ve Stratejiler

Tematik Alan 1: Turizm Altyapısının Geliştirilmesi

Öncelik 1: Frigya Destinasyonunun Etkinleştirilmesi

Strateji 1: Destinasyona ilişkin uygulama planları oluşturulması, bu amaçla Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, FRİGKÜM ve Valiliklerin girişimlerde koordinasyonu sağlanması

Strateji 2: Seyahat acentalarının destinasyonuna yönelik bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi, bu amaçla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün öncü olması ve bütçelerinin uygun hale getirilmesi

Strateji 3: Frigya destinasyonuna yönelik altyapı tesislerinin yapılması (konaklama tesisleri, WC, restoran vb.)

Strateji 4: Frigya kültürüne yönelik hediyelik ürünlerin üretilmesi

Strateji 5: Frigya gezisinin Türkiye'deki destinasyonlarda uygun olan paket tur kapsamına alınması

Strateji 6: Frig Vadisi'nin farklı turistik öğelerle desteklenmesi

Öncelik 2: Termal Turizmde Farklılığın Yaratılması

Strateji 1: Merkezdeki termal alanlar fiziki olarak uygun hale getirilerek termal turizmin canlandırılması

Strateji 2: Çevre ilçelerdeki Kızılınlar gibi su kaynaklarının belirlenmesi

Strateji 3 Temalı (örneğin güzellik amaçlı) termal hotellerin kurulması

Öncelik 3: Termal Tesislerin Sağlık-İnanç Hizmetlerine Yönelik Geliştirilmesi

Strateji 1: Uygun alanların belirlenmesi

Öncelik 4: Yerel folklorik değerlerin ortaya konulması, turizm kapsamında değerlendirilmesi

Strateji 1: Lületaşı, Kibebe, Yunus Emre, Battal Gazi, Sücattin Veli, Sinan Bey (Kadıköy'e ismini veren Kadı), Odunpazarı Evleri, Akbaş Köpeği, Çatacık Ormanları (Geyikler), Balık Damı (Kuş gözlem alanı), Sakarya Kültürü' nün ön plana çıkarılması

Tematik Alan 2: Tanıtım/pazarlama/hizmet kalitesi/sektörler arası işbirliği

Öncelik 1: Termal Turizmin Tanıtılması

Strateji 1: Termal turizmin tanıtılması amacıyla, çok sayıda kurumun ortak çalışacağı Termal Turizm Tanıtma Birliği gibi bir birlik kurulmalı

Uygulama Esasları: Yerel yönetimler, merkezi yönetim, STK'lar ve üniversiteler arası işbirliğinin sağlanması gerekir. Kurulacak birliğin tanıtım bütçesine kurumların katkı sağlamaları gerekir.

Riskler/Varsayımlar: Karar alma sürecinde gönüllülük gerektiğinden işin asıl sahipleri ikna etme, sorumluluğu paylaşma konularında zorluklar yaşayacaktır.

Başarı Göstergeleri: Sözkonusu birliğin kurulmasına karar verilmesi halinde 6 ay içinde kuruluşunun tamamlanması, 1 yıl içinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca gerekli altyapı ihalelerine çıkılmış olması ve 3 yıl içinde altyapı çalışmalarının tamamlanmış olması

Hedefe Ulaşılması İçin Gerekli Kurumsal, Yasal, Mali Çerçeve: Mevcut birlik yasaları yeterli. Birliğin idari ve mali yükümlülüklerinin paydaşlar tarafından paylaşılması zorunludur.

Strateji 2: Termal ve sağlık turizminin tanıtımının yapılması amacıyla ilgili uluslararası organizasyonlara üye olunarak tanıtım yapılması, fuarlara katılım sağlanması

Uygulama Esasları: İlgili organizasyonlara üye olunması, fuarlara katılım sağlanması, projelerin tanıtım filmlerinin hazırlanması, üç boyutlu simülasyonların yapılması, yatırımcılar için yatırım kılavuzlarının hazırlanması

Riskler/Varsayımlar: İlgili uluslararası kuruluşların üye kabul edilmesi, fuarlara katılım sağlanması ve tanıtım filmleri için KOSGEB, Turizm Bakanlığı ve Ekonomi Bakanlığı'ndan destek sağlanması

Başarı Göstergeleri: En az 2 kuruluşu üyelik (ESPA, ISPA), ITB, World Travel Market, Rusya Turizm Fuarı, World Travel Market'a katılım

Hedefe Ulaşılması İçin Gerekli Kurumsal, Yasal, Mali Çerçeve: Belirtilen kurumlardan 150.000\$ kaynak sağlanması

Öncelik 2: Frigya' nın etkin tanıtım ve pazarlamasının yapılması

Strateji 1: Gazeteci, arkeoloji ve sanat tarihi hocaları, seyahat acentaları, tur operatörleri ve destinasyon pazarlama örgütleri yöneticilerinden oluşan uluslararası info gruplarının ağırlanması

Uygulama Esasları: Davetilere yol ve konaklama imkânları sunulması

Başarı Göstergeleri: 150 gazetecinin, 100 arkeoloji ve sanat tarihi bölümü hocasının, 250 seyahat acentası ve tur operatörünün ağırlanması

Strateji 2: Frig kültürünün araştırılması ve yerel ürün tasarımlarının yapılması

Uygulama Esasları: Uluslararası Frig Kültürü Kongresi'nin yapılması, Frig kültürüne ait ürünlerin üretimi için eğitimler alınması, yerel ölçekte hediyelik eşya üretimlerinin gerçekleştirilmesi için KOSGEB'den faydalanması, atışelıklere ürünlerin gönderilmesi, fuarlarda ürünlerinin sergilenmesi ve ücretsiz dağıtılması

Başarı Göstergeleri: Kongrenin yapılmış olması, eğitimlere en az 100 kişinin katılmış olması, KOSGEB'in en az 50 kişiye girişimcilik desteği sağlanması, tüm atışelıklere ürünlerin gönderilmesi

Öncelik 3: Turizm-Teknoloji işbirliğinin sağlanması

Strateji 1: Bölgedeki seyahat acentaları, oteller, konaklama tesisleri ve turizm hizmeti veren kamu kurumları ile STK'ların yer aldığı bölge turizm portalının oluşturulması

Uygulama Esasları: Bölgedeki seyahat acentaları, oteller, konaklama tesislerinin ve turizm potansiyelinin tanıtılması

Başarı Göstergeleri: İnternet siteleri üzerinden sağlanan erişim seviyesi

Hedefe Ulaşılması İçin Gerekli Kurumsal, Yasal, Mali Çerçeve:

Strateji 2: Görsel tanınırlığı arttırmak için film, dizi çekimleri vs. sağlanması

Uygulama Esasları: Yerel halkın sahiplenmesi, reklama dâhil olması

Öncelik 4: Yerel değerlerin ön plana çıkarılması

Strateji 1: Somut olmayan kültürel miras envanteri ile yerel mutfak kültürünün ortaya çıkarılması ve müze kurulması

Uygulama Esasları: Envanter çalışması, yerel mutfaklara ilişkin çalışması yapılması

Strateji 2: Alternatif turizm potansiyelinin ortaya konması

Uygulama Esasları: Araştırmalar ve tur planı yapılması, yerel halkın ve üniversite öğrencilerin bu konuda katılımının sağlanması, ulusal ve uluslararası seyahat acentalarının ağırlanması

Hedefe Ulaşılması İçin Gerekli Kurumsal, Yasal, Mali Çerçeve: Tur organizasyonlarının belirlenmesi, kurul tarafından onaylanması ve bu konuda tur acentalarının yetkilendirilmesi gerekmektedir.

Öncelik 5: Somut olmayan miras ve yerel turizm bilincinin geliştirilmesi

Strateji 1: Hizmet sektörü altyapısının güçlendirilmesi, yerel halkın, esnafın, tur operatörlerinin yerel değerler ve somut olmayan miras hakkında bilgilendirilmesi

Uygulama Esasları: Hizmet sektörü altyapısının güçlendirilmesi, yerel halkın, esnafın, tur operatörlerinin yerel değerler ve somut olmayan miraslar hakkında bilgilendirilmesi, yapılan çalışmaların ve müzelerin yeterli tanıtımının yapılması, alternatif eğitim imkânlarının geliştirilmesi

Ek-1. Katılımcı Listesi

Aşağıda isimleri belirtilen sektör temsilcileri Özel İhtisas Komisyonu Üyesi sıfatıyla toplantıya katılarak görüş, tespit ve önerileriyle komisyon çalışmasına katkıda bulunmuşlardır. Toplantıda Eskişehir turizm sektörü için belirlenen eğilimler, tespit edilen güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler ile öncelik ve stratejiler Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından kaydedilip derlenmiş olup ifadelerin içeriği katılımcıların bakış açısını yansıtmaktadır.

- 1- Ahmet KAPANOĞLU, Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi
- 2- Talat ÜRERSOY, Yönetim Kurulu Üyesi, Yunus Emre Kültür Sanat ve Turizm Vakfı
- 3- Murat KAHYA, Eskişehir Girişimci Sanayiciler ve İşadamları Derneği (EGSİAD)
- 4- Hüsnü KAPTAN, İl Müdürü Odunpazarı Belediyesi
- 5- Meral SOYER, İmar ve Şehircilik Müdürü, Tepebaşı Belediyesi
- 6- Gülşah GÖRÜCÜ, Veteriner Hekim, Sivrihisar Belediyesi
- 7- Mustafa TEKELİ, Dernek Başkanı, Eskişehir Turizm ve Tanıtma Derneği
- 8- Mustafa SERTTAŞ, Şube Müdürü, Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- 9- Yrd. Doç. Dr. E. Ozan AKSÖZ, Öğretim Üyesi, Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Başkanlığı
- 10- Yrd. Doç. Dr. Çağrı Hale ÖZEL, Öğretim Üyesi, Anadolu Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Başkanlığı
- 11- Doç. Dr. Mehmet KAŞLI, Öğretim Üyesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Yüksekokulu
- 12- Fani Can, FRİGKÜM Üyesi/İl Genel Meclis Üyesi, Frigya Kültürel Mirasını Koruma ve Kalkınma Birliği
- 13- Hatice YILDIRIM, Dernek Başkanı, Eskişehir SKAL Derneği